

תמונת השבוע

תמונת השבוע

פנינים

"אלף למטה אלף למטה לכל מטות ישראל"
"לרבות שבט לוי" (רש"י)

לכאורה קשה, אם גם משבט לוי התגייסו למלחמה, הרי צריכים היו להיות 13,000 איש משלושה עשר שבטים, ולמה נאמר בסמוך: "וימסרו מאלפי ישראל... שנים עשר אלף"? אלא, מפרש רש"י על הפסוק שם: "משמעו שמיתת משה תלויה בנקמת מדין לא רצו ללכת עד שנמסרו על כרחן". במה דברים אמורים? בשאר שבטי ישראל, אך לגבי לוי נאמר: "האומר לאביו ולאמו לא ראיתיו, ואת אחיו לא הכיר ואת בניו לא ידע" - שבכוחם לשכוח את כל הקרובים והיקרים להם מפני רצונם וכבודו של השי"ת, ואפילו שידעו שמיתת מנהיגם האהוב תלויה במלחמה זו, בכל אופן הלכו ברצון למלא את רצון ד'. ולכן יוצא שאמנם היו 13,000, אבל הפסוק השני מדבר באלה שנמסרו על כרחם, שמנו 12,000 בלבד, שכן אלף לויים הלכו מרצונם הטוב. (האדמו"ר מגור) תירוץ נוסף, שמשבט אפרים לא שלח משה לוחמים שלא יראה שמעוניינים הם במיתתו של משה כדי שיהושע שהוא משבטם, יתמנה למנהיג. עוד הסבר מבארים בעלי התוספות, שלעניין מלחמה זו, שבט מנשה ואפרים נחשבו כשבט אחד: יוסף.

"כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וטהרו"

מפני מה ניתנה לישראל מצות הכשרת הכלים רק לאחר מלחמת מדין, וכי הלכות אלו לא היו נחוצות להם כבר לאחר מלחמת סיחון ועוג? וכמה פירושים על שאלה זו: א. לרמב"ן, מלחמות סיחון ועוג היו בגדר של מלחמות חובה שבהם מותר לאכול מן השלל אפילו טריפות (הרמב"ם חולק וסובר שרק אם אין אוכל אחר הותרו טריפות). אך במלחמת מדין שהיתה מלחמת מצווה, נמסרו דינים אלו. ב. כתוב שמלחמת סיחון ועוג ארכה יממה שלמה ושהשמש עמדה למשה במרום כשם שעמדה ליהושע, וא"כ הטעם האסור הבלוע בכלים כבר נפגם כיון ששהה מעת לעת, דבר המותר מן התורה, ולכן לא היה צורך להכשיר את הכלים. ג. מלחמת סיחון ועוג נערכה בשדה, מקום בו אין כלים מצויים, אך מלחמת מדין היתה בעיר, לכן הוצרכו להלכות אלו. (דעת זקנים) ד. ההלכות הללו ניתנו כנגד היצר הרע שלא יתגאו החוזרים מן המלחמה, שעדיין ניצבת לפניהם מלחמת היצר, ובמלחמת סיחון ועוג, כל ישראל נלחמו ולא היתה סיבה למישהו להתגאות בלבו על אחרים. אך מלחמת מדין נבחרו אלף צדיקים מכל שבט, וכדי שלא ירום ליבם ניתנה להם מצות כשרות הכלים. (שער בת רבים) ה. במלחמת סיחון ועוג עדיין לא נתקלקלה מחשבתם של ישראל וע"כ לא נאמר להם מצות הגעלה, אך במלחמת מדין שנאמר עליהם: "בנכליהם אשר נכלו", שזה מורה שהיו מטמאים המחשבה של ישראל, על ידי זה נתחדש להם מצות הגעלה להפליט הבלוע. ו. חיוב טבילה לכלי אינו אלא בכלי שבא הישר מרשותו של הגוי לרשותו של ישראל, אך אם הופקר על ידי הגוי והגיע לידי ישראל מההפקר אינו חייב בטבילה, ולכן במלחמת מדין שהחיו ישראל את הטף והנשים, אף שאבותיהם ובעליהן נהרגו, ירשו את הכלים לאחר המלחמה, לכן התחייבו הכלים בטבילה. אך במלחמת סיחון ועוג שלא השאירו איש, נשארו הכלים ללא בעלים וזכיית ישראל בכלים אלו היתה מההפקר, מצב שאינו מחייב טבילה. (כלי חמדה)

"ולחצי שבט המנשה"

ידועה קושיית הרמב"ן מדוע נתן משה רבינו לחצי שבט המנשה את נחלתם בעבר הירדן והלא לא באו בתחילה לבקש עם ראובן וגד? ומיישב, שלאחר שאישר משה לראובן וגד לנחול שם, ראו שארץ זו גדולה היא וחפשו 'שותף' לנחול עמם. ולכן באו כמה משפחות ממנשה, או משום שאף להם היה מקנה, או משום שהיו מועטים ולא רצו לקבל נחלה קטנה בארץ. (חצי' שבט זה היה למעשה רק שתי משפחות מתוך שמונת בניו של מנשה: גלעד ומכיר). החזקוני מבאר ע"פ המדרש (ב"ר פד', יט), שבאמת בני מנשה לא שאלו להם נחלה בארץ סיחון ועוג ורק בני ראובן וגד בקשו זאת, אלא מפני שאביהם מנשה גרם לשבטים שקרעו את בגדיהם על ידי כך שהטמין את גביעו של יוסף באמתחת בנימין, 'נקרעה' לו נחלתו לשני חלקים בשני עברי הירדן. ונלמד מכך שלמרות שעשה את מעשה זה בהוראת אביו וקיים את מצוות כיבוד אב בכך, עניניו בין אדם לחבירו חמורים הם עד מאוד ששילם על זה לאחר כמה דורות. המלבי"ם כותב שנתן משה למשפחות אלו ממנשה נחלה מעבר לירדן, כי כבר כבשוהו בחרבם והיו מוחזקים בקרקעות אלו. ויש אומרים, שבני מנשה כלל לא ביקשו לקבל נחלה בעבר הירדן ומשה נתן להם את הנחלה שם, כי במשפחות האלו של שבט מנשה היו בעלי תורה ("מני מכיר ירדו מוחזקים" שופטים ה, יד). ויאיר היה שקול כנגד רובה של הסנהדרין, ורצה משה שהתורה תשרה גם בעבר הנהר, שם היתה מעט תורה. לפי האבן עזרא, רצה גם מנשה בתחילה להישאר בעבר הירדן, אך התורה לא טרחה להזכירו מפני שהיה רק חצי שבט.

לסדר את הפרשה

- א. מלחמת מדין
- ב. בקשת בני גד וראובן לנחול מעבר לירדן
- ג. בני ערי האמורי ע"י בני ראובן, גד ומכיר
- ד. דיני נדרים והפרתם
- ה. קרבן הזהב של שרי המלחמה להשי"ת
- ו. חלוקת שלל המלחמה
- ז. הסכמת משה לתנאי בני גד וראובן
- ח. הריגת חלק משבויי מדין
- ט. טהרת העם לאחר המלחמה

שאלה לשולחן השבת

"ומקנה רב היה לבני ראובן ולבני גד"

יש לבאר את הסיבה לכך שרק לשבטים של ראובן וגד היה מקנה כה רב, יותר משאר השבטים, עד כדי כך שבחרו לרשת את נחלתם מעבר לירדן מפאת כמות המקנה שלהם?

מאת: אריאל שרון

מאת: אריאל שרון

מאת: אריאל שרון

מאת: אריאל שרון

מאת: אריאל שרון

מאת: אריאל שרון

מאת: אריאל שרון

© כל הזכויות שמורות לאהרן בין.
אשמח לקבל תגובות רעיונות והערות:
temunabaparashah@gmail.com

העלון מוקדש לע"נ מרת חנה זיסל בת ר' שכנא יוסף ע"ה

העלון מגיע מדי שבוע לאלפי משפחות וילדים, המשתמשים בו בשולחן השבת. מעוניינים להקדיש את העלון לכל מטרה? שלחו מייל למערכת, או טלפנו: 052-766-5775

טמונה בפרשה

נח

חידון א' ת'

חידון א' ת' - הפוך

- הגשמה לכל שאלה מגילה באור המופיעה בראש השורה.
- א. המרגלים הגיעו בארץ ישראל עד לאיזה נחל?
 - ב. מתכות שבפרשה מבוארת דרך טהרתם (2)
 - ג. בניו בנו ישובים רבים בעבר הירדן
 - ד. אחד מהישובים שבנו בני גד
 - ה. בני גד בנו גם את בית- _____
 - ו. " _____ נקיים מד' ומישראל"
 - ז. בני הרגו מהטף השבוי כל- _____
 - ח. בני גד וראובן אמרו למשה: "נחנו נעבור _____"
 - ט. מהתכשיטים שהביאו שרי האלפים והמאות
 - י. אחת מהערים שבנו בני גד
 - כ. תכשיט שהביאו שרי האלפים והמאות
 - ל. "האחיכם יבואו _____ ואתם תשבו פה"!?
 - מ. משה לקח משלל יוצאי המלחמה- _____
 - נ. בעל יכול להפר לאשתו ביום שמעו את- _____
 - ס. גם את ממלכתו ירשו בני מעבר הירדן
 - ע. לבני גד וראובן היה מקנה- _____
 - פ. משה קצף עליהם
 - צ. אחד מחמשת מלכי מדין
 - ק. משה שלח למלחמת מדין חיילים עם כלי-ה- _____
 - ר. שניים מחמשת מלכי מדין
 - ש. אחת מהערים שבנו בני ראובן
 - ת. "והנה קמתם תחת אבתיכם _ אנשים חטאים"

- הגשמה לכל שאלה מגילת באור המופיעה בראש השורה.
- א. עיר שבנו בני ראובן
 - ב. ממנו בזזו והביאו לאהל מועד
 - ג. מלך הבשן
 - ד. נחלת בני מכיר בן מנשה
 - ה. חצוצרות הכסף קרויים- "חצוצרות ה- _____"
 - ו. אחת מהערים שבנו בני ראובן
 - ז. שלל מטלטלין שאינו תכשיטים קרוי- (רש"י)
 - ח. הוא לכד את העיר קנת
 - ט. "וחצי _____ המנשה"
 - י. מחמשת מלכי מדין
 - ך. כך כינו בני ראובן וגד את עצמם בפני משה
 - ל. תכשיט שהביאו שרי האלפים והמאות
 - ם. אף הוא נהרג במלחמת מדין
 - ן. בניו בנו את חשבון
 - ס. הכהן שנשלח למלחמת מדין
 - ע. ממקום זה משה שלח את המרגלים
 - ף. בני נצטוו להכשיר גם את כלי-ה- _____
 - ץ. ואת כלי-ה- _____
 - ק. גם לו נשבע ד' לתת את ארץ כנען
 - ר. כהן המוזכר פעמים רבות בפרשה
 - ש. אם בעלה/אביה _ ביום שמעו- נדריה קיימים
 - ת. משה שלח למלחמת מדין גם את ה- _____

ליולן טונקלוס - עברית

הילה מרגזום אונקלוס שניסה להזריג le זננו.

"והפר את נדרה" (ל' ט') = "ובטל ית נדרהא", הפועל העברי 'לבטל' המתאר שילילת דבר מה מקיומו ומתקפו.

מן המדרש

כך שנו רבותינו, שלשה תקיעות היו תוקעים בערב שבת כדי לבטל את העם מן המלאכה. כיצד, חזן הכנסת נוטל את החצוצרות ועולה לגג גבוה של עיר ותוקע, כל מי שהיה רחוק מן העיר, היה נפטר ממלאכתו. וחזר ובא ותוקע שנייה, הקרובים נכנסים לעיר. שלישית תוקע, והיו מטמינים את החמין ומדליקים את הנר. גמר מלתקוע, היתה קדירה על גבי כירה, מניחים אותה בארץ. ואם היה הנר ביד האשה, מנחת אותה בארץ. השבת מתקדשת בחצוצרות, וכן ראשי חדשים והמועדות. שכן כתוב: 'וביום שמחתכם ובמועדיכם ובראשי חדשיכם ותקעתם בחצוצרות'. וכשהיו נוסעים, בחצוצרות נוסעים ותוקעים, שנאמר, 'ותקעתם תרועה ונסעו המחנות'. וכשמטכנסים, מתכנסים בחצוצרות, שנאמר: 'ובהקהיל את הקהל תתקעו ולא תריעו'. וכשהצר מיצר, תוקעים בחצוצרות, שנאמר: 'וכי תבואו מלחמה... והרעתם בחצוצרות'. וכשהלכו למלחמה למדין, בחצוצרות עשו נקמה, שנאמר, וכלי הקדש וחצוצרות התרועה בידו:

תגלה בפרשה

כשנצטוו ללכת לספרו
את העדר לשומר מסרו
חנין הבהמות נספרו
ונמצא שאחד חסר.
המונח המבוקש הינו הילה בג' י
אוגיות המופיעה בפרשה,
אשר כל שורה בגידיה רומזת
להקשר שונה שלה.
(יתכן כתיב מסר וגילופי אוגיות בג'י
הגיה דומה)

הגשמה גפרסם אי"ה בגיליון הזא

העלון מגיע מדי שבוע לאלפי משפחות וילדים, המשתמשים בו בשולחן השבת.
מעוניינים להקדיש את העלון לכל מטרה?
שלחו מייל למערכת, או טלפנו: 052-766-5775

העלון מוקדש לע"נ מרת חנה זיסל
בת ר' שכנא יוסף ע"ה

© כל הזכויות שמורות לאהרן בין.
אשמח לקבל תגובות רעיונות והערות:
temunabaparashah@gmail.com

טמונה בפרשה נגות

הפוך בה והפוך בה

שעשועי דאורייתא

הלכה

תניא, רבי ישמעאל אומר, מנין שאין נשבעים לעבור על המצוות, תלמוד לומר: "ככל היוצא מפיו יעשה", ולא היוצא מפי שמים. (ירושלמי נדרים פ"ב ה"ב)

"איש כי ידר נדר"

על מי בתורה מסופר שנדר נדר (לא שבועה)? (2 תשובות) * * * *

אגדה

ת"ר, "אִישָׁהּ הַפָּרֶם וּד' יִסְלַח לָהּ", באשה שהפר לה בעלה והיא לא ידעה הכתוב מדבר, שהיא צריכה כפרה וסליחה. כשהיה מגיע ר"ע אצל פסוק זה היה בוכה, ומה מי שנתכוון לעלות בידו בשר חזיר ועלה בידו בשר טלה, טעון כפרה וסליחה. המתכוון לעלות בידו בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר, על אחת כמה וכמה. (נזיר כג.)

מצאו נא בפרשה:

1. מילה המוטעמת במרכא כפולה.
2. חמישה סוגי תכשיטים המופיעים בפסוק אחד.
3. פסוק עם 9 שמות של ערים.
4. פסוק שמתחיל ומסתיים באות נ'.

זיכרון טימן

זימריאוג ורמיזים זכיריג מספר פסוקי הפרשה

בתחילת פרשת מטות מובאים דיני האישה הנודדת, שבעלה או אביה מפירים את נדריה. בפרשת מטות ישנם 112 פסוקים, ואפשר לזכור זאת ע"י זכירת המילים:

"בעל ואבא" = בגימטריא = 112

תשובות

לסדר את הפרשה - "לא יחל דברו".

חידון א' ת' - אשכול, ברזל בדיל, גד, דיבון, הון, והייתם, זכר, חלוצים, טבעות, יעזר, כומו, למלחמה, מכס, נדריה, סיחון, עצום ורב, פקודי החיל, צור, קודש, רבע רקם, שבמה, תרבות.

חידון א' ת' הפוך - אלעלא, זהב, עוג, גלעד, תרועה, נבו, בז, נבח, שבט, אוי, עבדיך, עגיל, בלעם, ראובן, פנחס, קדש ברנע, כסף, עץ, יצחק, אלעזר, החריש, חצוצרות.

שעשועי דאורייתא - יעקב: "וידר יעקב נדר ויאמר", בני ישראל בפרשת חוקת: "וידר ישראל נדר לד'". 1. "ויקרא לה נבח" 2. "אצעה וצמיד טבעת עגיל וכומו". 3. "עטרות ודיבן ויעזר ונמרה וחשבון ואלעלה ושבם ונבו ובען". 4. "נחנו נעבר חלוצים לפני ד' ארץ כנען ואתנו אחזת נחלתנו מעבר לירדן".

מילה בפרשה פרשת פנחס - ער. "תנומה לעפעפיו לא נתן" - לא ישן אלא היה 'ער', "ולכן הוא מת מזמן" - ער בנו של יהודה שמת בארץ כנען, "ובתוספת אות אחת, נתן לגד ולאפרים נחת." - לגד היה בן בשם ערי ולאפרים בשם ערן.

טמונות בפרשה - 1. "והחריש" (לה), 2. "ואת כל טירותם" (לאי), "בערי המבצר" (לביז), 3. "גדרות צאן" (לבטז), 4. "עד נחל אשכול" (לבט), 5. שמיעת האב את נדרי בתו: "בנעוריה בית אביה" (ליז), 6. תפילת כל נדרי, דיני נדרים והפרתם (ל, ב-יז), 7. שם הפרשה בהברה אשכנזית נשמע כמו: 'מטוס' 8. "וחצוצרות התרועה" (לאו), 9. "שרי האלפים" (לא, מח), 10. דיני הכשרת כלים (לא, כב), 11. "ואת רקם" (לא, ח), 12. "יתר הבז" (לא, לב), 13. "טבעת עגיל" (לא, ג), 14. "ואת רבע" (שהיה אחד מ-5 מלכים) (לא, ח), 15. חמשת החושים - "ואנחנו נחלץ חושים" (לב, יז)

טמונות בהפטר - 1. "סיר נפוח" (איג), 2. "מקל שקד" (איא), 3. "שערי ירושלים" (א, טו), 4. "ולעמוד ברזל" (איח)

שאלה לשלחן השבת פרשת בלק - השאלה בקצרה: למה התכוון בלעם באומרו: "לא אוכל לעבור את פי ד' אלקי לעשות קטנה או גדולה"? כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת בקצרה: 1. ע"פ שתי תירוצים בתוספות (ברכות ז.) מה רצה בלעם לומר באותו הרגע שהקב"ה כועס, או את המילה 'כלם' וזהו ה'קטנה', ולתירוץ הב', רצה לקללם באריכות ורק נצרך שתחילת קללתו תהיה בשעה זו, וזהו ה'גדולה'. 2. לקלל בשם השם י-ה או בשם י-ה-ו-ה. 3. ישנם לקב"ה שני שמות של דין, אלוקים וי-ה, ונחלקו חכמינו במדרש בכוונת הפסוק: "ויתן ד' דבר בפי בלעם", אחד אמר ששם לו רסן (שמונע מלדבר), והשני אמר ששם לו חכה (הממשיך דיבורו כעל כרחו). אם כן, כשרצה בלעם לקלל בשם הקטן של הדין, י-ה, השתמש הקב"ה בחכה והאריכו לי-ה-ו-ה, וכשרצה לקלל בשם הגדול, אלוקים, קיצר הקב"ה את דבריו על ידי הרסן לק-ל. (וזהו שאמרו: "מה אקב לא קבה א-ל ומה אזעם לא זעם י-ה-ו-ה") (הגר"א)

© כל הזכויות שמורות לאהרן ב"ן. אשמח לקבל תגובות רעיונות והערות: temunabaparashah@gmail.com

העלון מוקדש לע"נ מרת חנה זיסל בת ר' שכנא יוסף ע"ה

העלון מגיע מדי שבוע לאלפי משפחות וילדים, המשתמשים בו בשולחן השבת. מעוניינים להקדיש את העלון לכל מטרה? שלחו מייל למערכת, או טלפנו: 052-766-5775